

Hon vågar att komma nära med hjälp av kameran. Nu möter du henne en gång i månaden i NWT:s Helg. Filmaren Sara Broos hittar inspiration i Berlin men hjärtat och livet finns i Fryksdalen.

Om tid och åldrande

Jag pratar med min väninna som är tolv år äldre. Tolv år är både mycket tid och ingen tid.

Vi är lika på många sätt, men hon kommer alltid att ha tolv år mer levd tid än jag.

Och det betyder något, som årsringar runt ett träd sätter tiden spår i oss på gott och ont. I ansiktet formas våra linjer och avslöjar delvis det liv vi levat. Vid tio års ålder var det omöjligt att föreställa sig 20, vid 20 års ålder kändes 30 som en evighet.

Men nu när jag passerat 40 känns inte 50 särskilt långt bort. Det känns som om något händer efter 40. Man inser att livet är ändligt, att man inte längre är ung. Inte heller gammal. Men medelålders. Tiden är ändlig. Ungdomen över.

Celler dör och celler återskapas. Årstider skiftar och alla har de sin särart. Röt månaden är över, den tid som för mig påminner starkast om livets och tingens förgänglighet. Sommarens prakt som sakta falnar. Tvestjertarna som snabbt kastar sig över matavfallet. Mjölken som surnar.

Jag möter en man som försöker bekämpa tidens spår genom att spruta in botox i hela ansiktet. Huvudingrediensen i botox är botulinumtoxin, ett av världens giftigaste ämnen. Jag läser på Wikipedia att 2.6 gram av rent botulinumtoxin kan ta död på hela Sveriges befolkning. Ett halvt kilo döda hela mänskligheten. Ämnet skulle kunna användas som ett biologiskt vapen.

Hans 55 år av levd tid syns plötsligt inte, ansiktet är helt slätt, som på ett barn. Han får plötsligt visa leg på systemet, något han är väldigt stolt över. Men hans känslouttryck är uttraderade, leendet känns stelt och när han rynkar pannan händer ingenting.

Första september år 2020 skiner solen och morgonen är kall och jag tänker att ingen annan dag på året känns lika ljuvlig som en krispigt klar septembermorgon. Jag har börjat vakna allt tidigare. När snickarna kommer vid sju för att sätta in fönster i min gamla lada som jag räddat från förfall, har jag redan varit uppe en lång stund och dagen känns så mycket längre. Och det är härligt att ha en tydlig uppgift, att veta att idag måste fönstren kittas och listerna målas och linoljefärgen strykas tunt.

”Vad gör man med sin tid?” säger ofta min pappa.

Och jag tänker att allt består av ögonblick. Och att jag alltmer uppskattar vardagen, vanlighet. Doften av kaffe på morgonen, en stund med syskonbarnen. Ett iskallt bad i Fryken med en vän som

FOTO: FREEIMAGES.COM

jag känt många år, jag ett vittne till hennes liv och hon till mitt.

Och alla de förändringar vi går igenom. En dag som är helt öppen utan planer, utan krav. Och känslan av att något har ett värde oavsett om någon annan bekräftar eller ser. Att kunna njuta av solnedgången över fältet och älgfamiljen som rör sig långsamt över fältet och det speciella ljudet av gässen när de drar iväg nästans stora flockar. Och vet precis vart de ska.

Människan är den enda varelse på jorden som inte har något uttalat syfte eller uttalad mening. Den måste vi själva uppfinna.

Någon säger att vår uppgift är att berätta om världen, som vittnen till samtiden och historien. Fåglarna kan inte skriva självbiografier eller reflektera över varför de finns till eller vart de är på väg. Men fåglarna och de andra djuren vet precis hur de ska bygga sina bon och i vilken riktning de ska flyga. Och träden och växterna behöver ingen yttre bekräftelse för att växa och blomma. Och självklart behöver vi alla kärlek, men för vad vill vi bli älskade? För att vi kan skriva krönikor i tidningen eller bygga vackra hus?

Jag har levat många år med stress. ”Det känns alltid som att något alltid jagar dig”, sa ett ex och jag fattade inte vad han menade. Jag hade ju bara energi och mätte bra av att alltid ha saker på gång, upplevde ett rus när det fanns tio bränder att släcka samtidigt. Och hade aldrig tid för något annat än arbete, arbete, arbete. Då kände jag mig behövd och uppskattad. Men det blir svårt att tro på någons kärlek när hon aldrig finns där, när hon alltid

är, som en svetslåga.

Och tiden rinner till i ett konstant flöde, tills det inte längre finns någon tid.

Pappa ringer från kyrkogården i Östra Ämtervik. Han försöker slå en familjegrav med utsikt över vårt älskade Fryken.

Östra Ämtervik, den plats vi kommit att älska och vars skönhet för mig inte kan jämföras med någon annan plats på jorden.

Här vill jag leva och dö.

Han har börjat skriva dikter. Han sa det inte till någon, skrev bara för sig själv och skickade, efter att jag tjatat om att få läsa; nästan trehundra sidor. Här en av hans dikter som jag tar med utan att han vet om det. Han skriver för sig själv och har inga ambitioner att bli publicerad. Den får avsluta denna krönika. Tack för att du tog några minuter av ditt liv att läsa.

*I min trädgård grävde jag ner
sjuttiofem tankar
ett för varje år
tog inte mycket plats
bland maskar, stenar och gammal
jord
de flyktiga
att trivas i sällskapet
tusen år har gått
grävdes
för underjordisk boning
Tankarna befriade
högt upp i luften
blandades med nya tider
jorden åldrats
stenarna tysta
och något som liknade maskar
tog farväl
(Marc Broos, ur ”När livet vänder sig om”, Citytryck 2020).*

Sara Broos

